
**DE BLIJDE
KRUISVAART**

door FRITZ FRANCKEN

1923

GUST JANSSENS, UITGEVER, ANTWERPEN

Op het einde van het boek noteert de auteur: "Geschreven in de loopgrachten van Diksmuide-Ramscapelle, 1915-1916"

H O O F D S T U K I

September 1914. We leefden te Antwerpen in angstige spanning. Luik, een koppige verdediging ten spijt, werd veroverd. Te Brussel, in 't koninklijk paleis, schuimde de wijn ter eere van Duitschland, terwijl het brandende Leuven den optocht der vijandelijke gelederen verlichtte en verder Maubeuge en Namen kapituleerden.

En toch waanden de sinjoorkens zich veilig binnen hun legendarischen gordel van forten. De liedjesventers bezongen de komische heldendaden van de burgerwacht; zeppelins smeten lawaaierige bommetjes op de stad; de muren der openbare gebouwen werden behangen met altijd nieuwe plakATEN. Gansch de bevolking wedijverde in hulpbetoon en goeden luim. Wij, jongelingen, trappelden van ongeduld om ons naar onze makkers op 't slagveld te begeven. Ik moest het binnenroepen van mijn lichterling afwachten: geboren in 1893, — op 17 April, een dag van algemeene werkstaking nog wel, — en 't vorig jaar uitgesteld

om reden mijner studies, zoo zou ik eerst nu optrekken. Mijn broer, een jaar jonger dan ik, moest dan ook de wapens opnemen. Dat klopte: we zouden samen dienst doen.

Den 21n September 1914 stapten we op. We hadden onze dagvaardiging ontvangen. De oudjes weenden bitter toen hun kroost het nestje verliet. Maar een kwinkslag en een hartelijke afscheidskus wisten al gauw hun moraal op het officieele peil te brengen. Een handdruk links en rechts, aan vriend of bloedverwant, en we sloegen den weg naar 't station in.

Hemixem! Met ons tien en werden wij ingekwartierd bij een goedgezakkigen melkboer. De kermis begon! Als doorwinterde bohemers schikten we ons in ons lot.

Na drie dagen hadden wij een splinternieuw uniform aan. Wij werden op 't oefeningsplein gedrild dat we draaiden als doppen. Een piepjong korporaal voerde het bevel over ons. 't Was een energiek ventje, want toen ik al eens links wegzwaaide in plaats van rechts, overdonderde hij me met dagen arrest en liet hij een vloed van scheldwoorden over mij heen slaan, waarin mijn goede inzichten al dadelijk te loor gingen!

Den achtsten dag werden we met zoowat vierduizend schachten in een goederentrein gestouwd. We meenden naar Antwerpen te reizen, maar toen we afstapten stonden we te Rumpst! 't Was een pikdonkere nacht! Van uit de verte zagen we Mechelen afbranden; de kanonnen bulderden onverpoosd. Die oorlogsfurie liet onze nieuwbakken soldatenzielen niet onbetuigd.

't Voorspel van de belegering van Antwerpen was

begonnen met groot orkest. De projektielen scheurden boven onze hoofden den hemel aan flarden en deden de aarde daveren onder hun geweldige ontplofing. Dien nacht loken wij geen oog. 's Anderendaags marcheerden we naar Waelhem. Loopgraven werden gedolven, boomen omgehakt. Alles verliep uitmuntend tot er eenige granaten in ons midden openkaptten. We stoven uiteen, lieten bijl, spade en houweel liggen en zetten het op een loopen. We liepen... liepen... Toen we ophielden met loopen, zag ik met blijde verbazing dat we weer te Hemixem waren aangeland. Mijn broer en de andere maatjes zaten reeds te smulpapen toen ik bij onzen melkboer aanklopte. Die hadden dus nog harder geloopt dan ik, en het was me een stille reden om mijn handen in onschuld te wasschen!

Nu ik al wat meer ondervonden heb, lach ik hartelijk om die vlucht! De mare deed de ronde dat heel de klas van 1914 eventjes uitgemoord was! Om ze thuis gerust te stellen deed ik een telegram bestellen en eenige uren daarna kon ik mijn moeder omhelzen. Zij was reeds vermagerd, ouder en grijzer geworden. Heur oogen waren rood van 't schreien. We hielden ons, broer en ik, natuurlijk struisch en boezemden het mensch moed en betrouwen in, totdat ze, min of meer gerustgesteld, afscheid nam.

Nog dienzelfden avond rukte onze rekruten.afdeling op, langs Cruybeke en Zwijndrecht, naar Sint. Anna. 't Was nacht toen we daar toekwamen. In 't maanlicht zagen we den Onze.Lieve.Vrouwentoren oprijzen, aan den overkant van de Schelde, en hij leek me, zooals hij daar stond, zilver bedropen, een